

OPINIA PRAWNA

Przedmiot opinii: ocena dopuszczalności wniosku o powołanie w ramach prac komisji rewizyjnej Rady Miejskiej Cieszyna biegłego w zakresie spółek kodeksu spółek handlowych w celu uczestnictwa w czynnościach kontrolnych i posiedzeniach komisji rewizyjnej.

Analiza:

Zgodnie z zapisami Statutu Miasta Cieszyna w sprawach wymagających wiadomości specjalnych komisja rewizyjna może wносить o powołanie biegłego. Brzmienie przedmiotowego zapisu przesądza o tym, że pozycja i rola biegłego jest tożsama na gruncie kontroli prowadzonych przez komisję jak i podczas kontroli prowadzonych przez inne organy administracji publicznej czy nawet postępowania prowadzone przez sądy administracyjne lub powszechne. W każdej w zasadzie gałęzi polskiego porządku prawnego przepisy wskazują, że biegłego powołuje się w sprawach wymagających wiadomości specjalnych. Na gruncie przedmiotowych przepisów ukształtowało się szerokie orzecznictwo w zakresie zasad powoływania biegłego oraz jego roli i uprawnień w toku prowadzonych przez uprawnione organy postępowań.

W świetle przedmiotowego orzecznictwa celem powołania dowodu z opinii biegłego nie jest ustalenie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, lecz udzielenie wiadomości specjalnych w takich kwestiach, których wyjaśnienie przekracza zakres wiedzy wynikający z doświadczenia życiowego. Zadaniem biegłego zasadniczo jest więc dokonanie oceny przedstawionego materiału z punktu widzenia posiadanej wiedzy naukowej danej specjalności i przedstawienie danych i wniosków umożliwiających poczynienie właściwych ustaleń faktycznych. Dowód z opinii biegłego nie służy uzupełnianiu twierdzeń o faktach czy nawet do czynienia ustaleń w zakresie faktów możliwych do stwierdzenia na podstawie środków dowodowych. Dowód ten może być wykorzystany do weryfikowania wymagających wiedzy specjalnej powiązań między ustalonymi faktami albo do wyprowadzenia z tych faktów wniosków, których sformułowanie wymaga wiedzy specjalistycznej. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2021 r. II PUNP 3/21).

Rolą biegłego nie jest dokonywanie samodzielnych ustaleń faktycznych istotnych dla zastosowania określonej normy prawnej. To strony winny wykazywać fakty, z których wywodzą skutki prawne. Zadaniem biegłego jest jedynie naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego mu materiału sprawy.

W przypadku postępowania kontrolnego, biegły nie jest powoływany w celu dokonania kwalifikacji prawnej ustalonego stanu faktycznego, tj. do stwierdzania naruszeń przepisów ustawy lub ich braku.

Jedynym organem uprawnionym do stosowania przepisów prawa dokonywanym w procesie jego wykładni i subsumcji jest w tym przypadku organ administracji dokonujący kontroli.

Za niedopuszczalne należy uznać w szczególności zasięganie opinii biegłego na temat zarzutów naruszenia prawa, a następnie powoływania się na stanowisko biegłego w tym zakresie w informacji o wyniku kontroli. (uchwała Krajowej Izby Odwoławczej – 25.11.2015 KIO/KD 61/15)

Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego uwarunkowane jest przydatnością tego środka dowodowego jako służącego ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Biegły musi mieć możliwość wydania opinii na podstawie dostępnego mu materiału dowodowego, przy uwzględnieniu postawionej tezy dowodowej (wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 22.06.2018 KIO 9931/18).

Biegły nie jest powołany do zebrania materiału dowodowego a jedynie do wydania opinii co do tego, co zostało w toku postępowania zgromadzone. Innymi słowy, organ może posiłkować się opinią biegłego przy ocenie zebranych już dowodów w przypadku, gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne. Rola biegłego ograniczyć się zatem może wyłącznie do analizy materiału dowodowego, który organ zgromadził i przedstawił biegłemu celem oceny z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych i według wskazówek zawartych w postanowieniu o wyznaczeniu biegłego. (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 13.12.2012 w sprawie I SA/GI 321/12.

Przedstawione poglądy prezentowane są jednolicie zarówno przez sądownictwo jak i organy administracji publicznej. Znajdują również odzwierciedlenie w przepisach prawa. Przykładem mogą być regulacje ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli gdzie w art. 49 ust. 2 wskazuje się, że w postanowieniu o powołaniu biegłego określa się przedmiot i zakres badań oraz termin wydania opinii.

Wobec powyższego moim zdaniem będący przedmiotem opinii wnioski należy uznać za nieprawidłowy. Rolą biegłego jest wydanie opinii w sformułowanym przez kontrolę zakresie na podstawie zgromadzonego przez kontrolę materiału dowodowego. Organ kontrolujący powołując biegłego musi zatem sformułować pytanie dotyczące zgromadzonego materiału dowodowego na które wobec braku wiadomości specjalnych nie potrafi samodzielnie odpowiedzieć. Przedmiotowe pytanie nie może sprowadzać się do ustalenia w miejsce organu prowadzącego kontrolę naruszeń prawa czy wyników prowadzonej kontroli.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że we wniosku zbyt ogólnie określono również specjalność biegłego. Pojęcia „specjalista w zakresie prawa spółek kodeksu handlowego” nie znajduje swojego odpowiednika w przepisach prawa. Tym samym należałoby uznać za specjalistę na przykład magistra prawa, który zawodowo zajmuje się wsparciem prawnym spółki prawa handlowego czy nawet osobę nieposiadającą szczególnego wykształcenia, co w przypadku prowadzonej kontroli nie wydaje się wystarczające.

Cieszyn, dnia 26 października 2022 r.

Kinga Osak

Radca prawny